

اعیاد بزرگ اسلامی: عرفه، قربان، غدیر

<"xml encoding="UTF-8?">

روز عرفه:

روز عرفه، روز شناخت است و هرچند نام عید بر آن نهاده نشده ولی یکی از اعیاد بزرگ اسلام به شمار می رود. امروز روزی است که خدای سبحان بندگان خود را به عبادت و اطاعت خویش فرا می خواند و خوان کرم و احسان و لطف خود را برای آنان می گسترد و درهای مغفرت و بخشش و رحمتش را بر روی آنان می گشاید. امروز روز دعا و به خاک افتادن در برابر خدا و نیایش و توجّه به معبود است. هر کس به اندازه معرفت و شناختش باید دست راز و نیاز را به سوی حضرت ذی الجلال بلند کند و مناجات و استغفار نماید و هر اندازه تضرّع و خشیت بیشتر باشد، قرب به خدا افزون تر خواهد بود. باید از امام حسین (علیه السلام) فرا گرفت که چگونه در این روز با عظمت، با اشک دیده و قلب شکسته و نیت خالص، خدا را می خواند. او است که شناخت واقعی از پروردگارش دارد و می داند که در این روز، در کنار «جبل الرحمة عرفات»، چگونه با خدایش گفت و گو کند و او را نه از روی خوف و نه از روی طمع، بلکه چون شایسته عبادت است، پرستش نماید و نیازهایش را برشمرد و درخواست عفو و بخشش از او کند با این که خود معصوم از هر خطا و اشتباهی است ولی مقام الهی را قدری است که تنها بندگان زبده اش به آن معرفت دارند و عارفان حقیقی از خاندان اهل بیت عصمت اند که می دانند چگونه او را بخوانند و در درگاهش تضرّع و زاری کنند و از پیشگاه ربوبی - علی رغم هیچ گناهی - عذر تقصیر بخواهند. بارالها ! چقدر به من لطف داری با آن همه جهل و نادانیم، و چه اندازه بر من ترحم می کنی با آن همه کارهای ناشایسته ام.

خدایا! چقدر به من نزدیکی و چقدر من از تو دورم. و تو که به من اینقدر محبت می کنی، پس چه مرا از تو پنهان

نگه داشته؟!

کور باد دیده ای که تو را مراقب رفتارهایش نداند و زیان بار باد تجارت بنده ای که از محبتت، نصیبی برایش معین نکرده ای...

خدایا! من به وسیله خودت، تو را می شناسم، پس با فروغ نورت مرا به سوی خود رهنما باش و بردگی و بندگی راستین را به من بیاموز تا در پیشگاهت، خالصانه پرستش کنم.

خدایا! از دانش نهانت، مرا دانش بخش و در پوشش نگه دارنده ات مرا نگه دار.

بارالها! مرا با حقایق «اهل قرب» آشنا ساز و راه «اهل جذب» را به من بنمایان...

خداوند! تویی که پرده ها را از دل های محبان و عاشقانت پس زدی تا جز تو دوستی بر نگیرند و جز به سوی تو، دستی دراز نکنند. تو مونس آنان هستی در وقتی که تمام جهان ها و عوالم برایشان غریب است و تو راهنمایان می باشی آن جا که راه ها را بر رویشان می گشایی.

کسی که تو را دارد چه ندارد و کسی که تو را ندارد چه دارد!

بی گمان نومید شد کسی که به جز تو دل بست و زیان دید کسی که از تو روی گرداند.

چه گونه به سوی دیگران روی آورد در حالی که تو هرگز یک آن از او احسانت را قطع نکردی و چگونه از غیر تو درخواست یاری کرد، در حالی که تو منت را بر او پیوسته داشتی.

ای کسی که شیرینی هم نشینیش را به محبانش چشاند، پس در پیشگاهش، متملقانه راز و نیاز کردند و ای کسی که لباس های هیبتش را بر اولیایش پوشاند تا در برابرش سر به خاک افتادند. تو پیش از یاد یادکنندگان به یاد آنهايي و قبل از توجه بندگان، آغازگر احسانی و پیش از درخواست درخواست کنندگان، از دریای بی کران کرم، بخشنده ای؛ پس مرا شامل رحمتت قرار ده تا به تو برسم، و بر من منت گذار و مرا جذب خویش گردان تا بر تو وارد شوم.

خداوند! هرگز امیدم از رحمتت قطع نمی شود هرچند نافرمانیت کنم و هرگز ترسم از قهرت نمی ریزد، هرچند اطاعتت کنم، و اینک که از همه چشم برگرفته و به تو دیده دوخته ام، آماده دریافت لطف و بخشندگیت هستم. اله! چه گونه نومید گردم در حالی که تو امید هستی و چه گونه اهانت شوم در حالی که تکیه گاه و پشتیبانم می باشی...

راستی اگر دعای عرفه امام حسین (علیه السلام) را با شناخت بخوانیم، تا اندازه ای شیرینی و لطافت عبارت های عرفانی آن حضرت را لمس می کنیم؛ زیرا حسین خدا را می شناسد و او را نزدیک تر از «حبل الوريد» به خود می داند، پس روش سخن گفتن با او و راز و نیاز کردن در پیشگاهش را خوب درک می کند و ما باید این سخنان را بخوانیم و تکرار کنیم و دقت نماییم و در معانیش غرق شویم و از یم عرفانش نمی برداریم، تا شاید نظر لطف خدا شامل حالمان گردد و پوششی از رحمت و مغفرتش بر آن همه گناهان و نافرمانی هایمان کشیده شود چرا که خداوند خود را به لطف و رحمت و رأفت توصیف نموده، پس هرگز از خود نمی راند بنده ای را که در این روز شناخت، با برشمردن گناه هایش، به سویش روی آورده و از مقام ربوبیش درخواست عفو و بخشش نموده است. آری! اگر پوشش او نبود رسوا می شدیم و اگر ابر رحمتش آنی بر سر ما نمی بارید، هلاک می گشتیم. اگر با تأییدات پنهانیش ما را یاری نمی کرد، شکست می خوردیم و اگر ما را پناه نمی داد، پناهگاهی نداشتیم.

اگر خمینی، این بنده شایسته خدای، در او فانی نمی شد و جز او را نمی دید، نه انقلاب به پیروزی می رسید و نه چقدر زیبا و جالب است که در روز 12 فروردین نیز، بزرگترین عید ملی ایران به وقوع پیوسته است، و آن تثبیت

نظام مقدس جمهوری اسلامی است. و چه شبیه است این روز به روز عید غدیر، روز تثبیت جانشینی امیرالمؤمنین و سیدالوصیین علی (علیه السلام) از سوی رسول گرامی اسلام که بی گمان این روز، زیباترین، درخشنده ترین و مقدّس ترین روز تاریخ است.

مستضعفین رهایی می یافتند. و این راز موفقیت امام بود. این راز نهان بود که ملت ایران یک پارچه آوایی از صدای رسایش شدند و همراه او «لا اله الا الله» سر دادند و همسان با او مشّت ها را گره کردند و همگام با او در برابر جبّاران و ستمگران و ابرجنایتکاران ایستادند و تا «احدی الحسنیین» مقاومت و پایداری کردند، و قطعاً هرچه پیروزی به دست آمد به خاطر صبغة الهی انقلاب و راهبرش بود و مردم هم چون گام در گام او نهادند و خدا را مدّ نظر خویش قرار دادند، به این مقام والا دست یافتند و خداوند به آنها توجّه کرد و دعایشان را مستجاب نمود و بر دشمنان غلبه شان داد. باز هم باید از خدا خواست و از درگاهش - در این روز مبارک - خاضعانه و متضرّعانه درخواست نمود که این انقلاب الهی را تا رسیدن صاحب اصلیش حضرت ولیّ الله الاعظم نگه دارد و لحظه ای این ملت خداجوی را از رحمت گسترده اش دور نکند و از فتنه های زمان در امان دارد. آمین یا رب العالمین.

عید قربان (أضحی) :

عید قربان یکی از اعیاد بزرگ اسلامی است و دارای منزلتی والا نزد عموم مسلمانان است.

اگر خمینی، این بنده شایسته خدای، در او فانی نمی شد و جز او را نمی دید، نه انقلاب به پیروزی می رسید و نه مستضعفین رهایی می یافتند. و این راز موفقیت امام بود. این راز نهان بود که ملت ایران یک پارچه آوایی از صدای رسایش شدند و همراه او «لا اله الا الله» سر دادند و همسان با او مشّت ها را گره کردند و همگام با او در برابر جبّاران و ستمگران و ابرجنایتکاران ایستادند و تا «احدی الحسنیین» مقاومت و پایداری کردند، و قطعاً هرچه پیروزی به دست آمد به خاطر صبغة الهی انقلاب و راهبرش بود.

عید قربان روز خجسته و مبارکی است که مسلمانان به حج رفته، پس از تمام شدن اعمال حجّشان، قربانی می کنند و پس از قربانی آنچه بر آنان در حال احرام حرام شده بود، حلال می گردد، لذا آن روز را عید تلقّی می کنند؛ عیدی که پس از انجام وظایف سنگین حج، به عنوان جایزه الهی و رهایی از احرام پیش می آید. و هم چنین این روز برای سایر مسلمانان جهان نیز عید است و احترام ویژه دارد. متأسفانه در ایران چندان به این دو عید بزرگ اسلامی (فطر و قربان) اهمیت نمی دهند، هرچند پس از انقلاب اسلامی، با برگزاری مراسم نماز عید با آن شکوه و جلال، به آن جلوه ای ویژه بخشیده و حقّش را ادا کرده و شایان تقدیر است ولی باز هم امید است از این روز شریف و عید اسلامی، تجلیل بیشتری به عمل آید.

به هر حال امروز روز گرفتن جایزه از خدای منان است، روزی است که باید در آن آهنگ گناه نشود و انسان های مؤمن، با استفاده از چنین روز با عظمتی که درهای بهشت بر رویشان گشوده می شود و باب رحمت الهی باز می گردد، دست های آلوده از گناه خویش را به سوی آسمان بلند کنند و با تضرّع و زاری، به پیشگاه رحمان و رحیم، درخواست مغفرت و آمرزش نمایند و حاجت های فردی و نیازهای اجتماعی و گروهی خود را با امید استجابت و روا شدن، بطلبند و بسیار عبادت و نیایش کنند. و قربانی در این روز اگر برای زائران خانه خدا واجب است، برای

سایر مسلمانان نیز سنت مؤکد است و بر آن تأکید فراوان شده است. در روایت های مکرری نقل شده که در روز عید اضحی قربانی کنید تا گرسنگان و بیچارگان از خوردن گوشت سیر شوند؛ آنان که روزها بلکه ماه ها توان خریدن یک کیلو گوشت برای خانواده خویش را ندارند، در این روز فرخنده که برای همگان عید است و بسیار خجسته و مبارک است، آنان نیز خوشحال گردند و از خوردن گوشت حلال، بی منت، سیر شوند.

و امروز روز «تکبیر» است؛ تکبیری گویا، کوبنده، محکم و بامحتوا؛ تکبیری که بازتابش کاخ ستمگران را به لرزه درآورد و قلب ستم دیدگان را شاد سازد؛ تکبیری که بیگانگان را برای همیشه از ضربه زدن به ایران اسلامی، نومید گرداند و سرانجام تکبیری که به دنیا اعلام کند: ما با تکیه بر «قاصم الجبارین» از هیچ قدرتی ترس و واهمه نداریم و اگر روزی دشمنان اسلام در پی یورش به خاک ما یا هجوم به فرهنگ اسلامی ما برآمدند یا آهنگ حمله به ما را داشتند، با همین ندای ملکوتی که شاه را از ایران بیرون انداخت و در مزبله تاریخ سرنگون ساخت، از خود و سرزمین خود و ناموس و مقدّسات خود و انقلاب خونبار خود، مردانه و شجاعانه، دفاع می کنیم و به خواست خداوند پیروزی و سربلندی از آن امت ما و شکست و سرافکندگی از آن دشمنان اسلام است.

دنیا بداند که ملت ایران با «تکبیر» زنده است و با تکبیر در صحنه، پاینده است و با تکبیر بر دشمنان می تازد و با تکبیر کشورش را می سازد.

عید غدیر :

عید غدیر، عید الله الاکبر و عید آل محمد و ارزشمندترین و والاترین عید اسلامی است. هیچ روزی در طول سال، فرخنده تر و مبارک تر از این روز مقدّس نزد شیعیان اهل بیت نیست.

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: «إِنَّ يَوْمَ الْغَدِيرِ بَيْنَ الْأَصْحَى وَالْفِطْرِ وَالْجُمُعَةِ كَالْقَمَرِ بَيْنَ الْكَوَاكِبِ ...» روز عید غدیر خم در میان سه عید فطر و قربان و جمعه، مانند درخشندگی ماه در میان ستارگان است. چه تعبیر ظریفی امام دارد که عید غدیر را تشبیه به ماه کرده است و دیگر اعیاد را به ستاره؛ زیرا در این روز بزرگ بود که خداوند اعلام کرد: امروز دین را بر شما تکمیل کردم و نعمتم را بر شما به اتمام رساندم «أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا». نعمت بزرگ اسلام که از هر نعمتی ارزنده تر و گران بهاتر است، کامل نمی شود و محقق نمی گردد جز با ولایت علی (علیه السلام) «و مانودی بشی ء مثل ما نودی بالولاية».

محبّ الدین طبری از علمای بزرگ اهل سنت نقل می کند که رسول خدا (صلی الله علیه وآله) فرمود: «إِذَا جَمَعَ اللَّهُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ نَصَبَ الصِّرَاطَ عَلَى جِسْرِ جَهَنَّمَ مَا جَاذَهَا أَحَدٌ حَتَّى كَانَ مَعَهُ بَرَاءَةٌ بِوَلَايَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ». (1)

در روز قیامت که خداوند تمام مردم را جمع می کند و صراط بر پل دوزخ زده می شود، هیچ کس از آن نمی گذرد جز کسی که با ولایت علی ابن ابی طالب، گذرنامه بی زاری و برائت از جهنّم را داشته باشد.

ولایت علی (علیه السلام) همان دین حنیف است که فرمود:

«فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا». (2)

پس ای پیامبر (همراه با پیروانت) به سوی آیین پاک اسلام روی آور که فطرت الهی است و مردم بر آن مفلور شده اند.

و ولایت علی همان طریقه و روش صحیح زندگی است که اگر مردم آن روش را برگزینند، خداوند در روز رستاخیز، از آب گوارای حوض کوثر به دست علی (علیه السلام) سیرایشان می گرداند. «وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا». (3)

و ولایت همان نعمتی است که حتما از آن سؤال می شود که با آن چگونه رفتار کردید «ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ». (4)

آلوسی، مفسر بزرگ اهل سنت در تفسیر کبیر روح المعانی پس از ذکر آیه شریفه «وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ» و آنان را متوقف کنید و ایست بدهید که مسئولیت دارند و باید پاسخگو باشند، در ذیل تفسیر این آیه، اقوال گوناگونی را نقل می کند و سپس نتیجه می گیرد و می گوید: «سزاوارترین و صحیح ترین سخن این است که در آن روز از عقاید و اعمال انسان سؤال می شود و از همه مهم تر و عظیم تر، قطعاً ولایت علی کرم الله وجهه است». (5)

و در این روز بزرگ که یادآور نصب و تعیین امیرالمؤمنین به دست مبارک رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) و به امر پروردگارش است، باید این فطرت الهی را در دل ها زنده کرد و پرده های ظلمت و جهالت و تارهای نادانی و غفلت را از دیدگان غافلان برداشت تا بر طریقه حق پایدار گردند و به صراط مستقیم الهی روی آورند و دینشان کامل شود.

مفضل از امام صادق (علیه السلام) می پرسد: مولای من! آیا به من دستور می دهی که این روز را روزه بداریم؟ حضرت پاسخ می دهد: «إِي وَ اللَّهِ إِنَّهُ الْيَوْمَ الَّذِي نَجَّى اللَّهُ فِيهِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ النَّارِ فَصَامَ شُكْرًا لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَ إِنَّهُ الْيَوْمَ الَّذِي أَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِمًا وَ أَبَانَ فَضْلَهُ وَ وَصِيَّتَهُ فَصَامَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ذَلِكَ الْيَوْمَ وَ إِنَّهُ لِيَوْمٌ صِيَامٍ وَ قِيَامٍ وَ إِطْعَامِ الطَّعَامِ وَ صَلَاةِ الْإِخْوَانِ وَ فِيهِ مَرَضَاهُ الرَّحْمَنِ وَ مَرَعَمَةُ الشَّيْطَانِ». (6)

آری، به خدا قسم - آری، به خدا قسم! این همان روزی است که خداوند، حضرت ابراهیم را از آتش رها ساخت، پس او به شکرانه این لطف الهی، این روز را روزه گرفت. و همانا این روز، روزی است که رسول گرامی اسلام - صلی الله علیه و آله و سلم - امیرالمؤمنین (علیه السلام) را بر مردم نصب کرد و بزرگواری و فضلش را نمایان ساخت و او را وصی و جانشین خود قرار داد، پس او هم در این روز، روزه گرفت و این روز، روز روزه گرفتن و دعا کردن و مسلمانان را اطعام نمودن و به دیدار برادران دینی رفتن است و در این روز، رضایت خدای رحمان به دست می آید و بینی شیطان به خاک مالیده می شود (مأیوس می گردد).

امام صادق (علیه السلام) اعمال این روز مهم را در چهار چیز خلاصه می کند:

1- صیام: در برخی روایات وارد شده که روزه این روز برابر است با صد بار حج و صد بار عمره. و در روایت دیگری، کفّاره شصت سال گناه است. پس حتما برادران و خواهران به این فضیلت بسیار مهم توجه کنند و حتما آن را روزه بدارند.

2- قیام: اصطلاحاً قیام بر عبادت و زنده نگه داشتن این یوم الله با مناجات و دعا و استغفار، اطلاق می شود ولی ممکن است قیام کنایه از استقامت و پایداری در راه حق و قیام در برابر دشمنان اسلام و مسلمین و مبارزه با طاغوت ها و ستم پیشگان باشد.

بهر حال خود قیام علیه باطل و جهاد در راه خدا، نیز یک عبادت بزرگ است بلکه از اهم فرائض و واجبات است.
3- اطعام الطعام: مهمانی کردن و اطعام نمودن برادران باایمان از ویژگی های تمام اعیاد به ویژه این عید بزرگ است که بر آن تأکید شده است. و قطعاً خرسند نمودن مؤمنین، از برترین عباداتی است که رضایت پروردگار را به دنبال دارد.

4- صلة الاخوان: احسان و نیکی به برادران مؤمن و دید و بازدید و زیارت آنان پیوسته از اعمال بسیار پسندیده و نیکو است ولی در این روز، تأکید بر آن شده است. در روایت دارد که هر وقت با برادر مؤمنی دیدار کردید، برای تهنیت به او بگویید: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ»
سپاس و حمد خدای را که ما را جزء تمسک جویان به ولایت امیرمؤمنان و دیگر امامان - درود خدای رحمان بر آنان - قرار داد.

فرا رسیدن این اعیاد بزرگ اسلامی را به مقام شامخ ولی الله الاعظم ارواحنا لتراب مقدمه الفداء، علمای اعلام، ملت بزرگ ایران و عموم مسلمانان و شیعیان و پیروان امامان، تبریک و تهنیت عرض نموده، از خدای بزرگ خواهانیم ما را جزء شیعیان و ولایت پذیران واقعی قرار دهد.

پاورقی ها:

- 1- الرياض النضرة، ج2، ص.172
- 2- سوره روم(30)، آیه.30
- 3- سوره جن(72)، آیه.16
- 4- سوره تکاثر(102)، آیه.8
- 5- تفسیر روح المعانی آلوسی، ج23، ص.80
- 6- بحارالانوار، ج98، ص323.